కొండారెడ్డి కూతురు

నాగతులసి కొద్ది క్షణాలపాటు నివ్వెరపోయింది. "ఎక్కడో చూచినట్టుందే! ఎవరబ్బావీళ్ళు?" అనుకుంటూ విస్తుపోయింది. ఆగంతుకుల్ని పోల్చుకున్న తర్వాతకూడా ఆమెలో విస్మయం తగ్గుముఖం పట్టిందికాదు. "ఇంతదూరం ఎందుకొచ్చారు వీళ్ళు? చిన్న పనులపైన ఊరు విడిచి దేశం పైన పడేవాళ్లు కాదు కదా! కాలు దీసి ఇలా వచ్చేశారంటే అందుకు ప్రబలమైన కారణం ఏదో ఉండాలి కదా!" అన్న విచికిత్సకు లోనైంది. ఆలోచనలిలా ముమ్మరిస్తున్నా వచ్చిన వాళ్ళను పరామర్శించడం మాత్రం ఆమె మరిచిపోలేదు.

"రండి రండి. ఏం కదిరప్పా బాగున్నావా? మల్లేసూ, క్షేమమేనా? మీ ముఖాల్లో హంగు మీసాలే గదా! అవి తీసేసేటప్పటికీ ఆకారాలే మారిపోయాయి. ఒక పట్టాన గుర్తు పట్టలేకపోయాను. ఇంటి కెందరెందరో వస్తుంటారు. బయటికి వెళ్తే వీధుల్లోను, స్టేషనులోనూ చాలామంది కనిపిస్తారు. కానీ మనూరివాళ్లు కనిపిస్తే కలిగే ఆనందమే వేరు కదా! ఎవరైనా కనిపిస్తారేమోనని చూచి చూచి కళ్లు కాయలు గాచాయి. ఎలాగైతేనేమి! నేనొకతెని వున్నానని మీకైనా జ్ఞాపకం ఉంది. అదే పదివేలు. కూర్చోండి. ఇదిగో సింగమ్మా! మా వూరి వాళ్లొచ్చారు. మంచినీళ్లు తీసుకురావూ?"

"ఇట్లా వచ్చేసినావు గానీ, కండ్లల్లో మెదులుతున్నట్టే వుండేదానివి! నిన్నెట్టా మరిచిపోగలం చిన్నమ్మా! బండి దిగ్గానే కాళ్లకు చక్రాలు కట్టుకున్నట్టుగా యిట్లా దొర్లుకొచ్చేసినాం". అన్నాడు కదిరప్ప. అతడు మాటాడుతుంటే డబ్బాలో గులకరాళ్ళు వేసి గిలకరించినట్టుంది.

సింగమ్మ ఓ పెద్ద చెంబుడు నీళ్లు, లోటాతోబాటుగా పట్టుకొచ్చింది. బాగా దాహం గొని వున్నారేమో, ఆగంతకలు గుక్కపట్టినట్టుగా నీళ్ళంతా లాగించేశారు.

"ఇంకా నిలబడే వుండిపోయారే! ఫరవాలేదు. కూచోండి. బెంచిపైనే కూచోవచ్చు..." అంది నాగతులసి.

వచ్చిన వాళ్లు బెంచివైపోసారి చూచారు. తరువాత ఒకరి ముఖం ఒకరు చూసుకుంటూ, కళ్ళతోనే మాట్లాడుకున్నారు. ఆపైన మరబొమ్మల్లా తటాలున బెంచీపైన కూర్చున్నారు.

"మన ఊరి చెరువు నిండిందా? వరి పంటల్లో ఫలసాయం బాగా వచ్చిందా? వేరుశనగ పంటకు అదునులో వానలు కురిశాయా? మొగిలేటిలో నీళ్లున్నాయా? నిరుడు మన వూళ్లో గంగ జాతర బాగా జరిగిందా?" ఇలా ఎన్నో ప్రశ్నలు గుప్పించింది నాగతులసి. అయితే చెరువులు నిండినా నిండకపోయినా, పంటలు పండినా పండకపోయినా ఏది ఏమైనా కదిరప్పకుగానీ, మల్లేసుకుగాని వచ్చేది, పోయేది ఏమీ వుండదని నాగతులసికి తెలుసు. అవును, లేదు అని ముక్తసరిగా జవాబులు చెప్పడమేగాని అడిగిన ప్రశ్నలపట్ల ఆసక్తి లేకపోవడం గమనించాక, ఆమె గుండెలోనుంచి అసలు ప్రశ్నే ఊడిపడింది. "పోనీలే, మా అయ్య బాగున్నాడా కదిరప్పా? ఆయన ఆరోగ్యానికేమీ ఢోకా లేదుకదా?

ఎప్పుడైనా నన్ను గురించి తలుచుకోడం కద్దా? మాట మాత్రమైనా మీతో అన్నారా?" ఈ కొద్ది మాటలు ముగించేసరికి నాగతులసి కంఠంలో శోకపు జీర పారాడింది. చెమ్మగిల్లిన కళ్లను పమిట చెరుగుతో తుడుచుకుంటూ ఆమె ముఖం క్రిందికి దించుకుంది.

"కన్న కూతురివి కదంటమ్మా! నువ్వేమైనా పగదానివా? తలుచుకోకుండా వుంటాడా? అదేంలేదులే. లేదంటే బయటపడి మాట్లాడడు."

బాగా తెలిసిన వాళ్లు వేషాలు వేస్తే అందులో వాళ్లే కనిపిస్తారు గానీ, పాత్రలు కనిపించవు. కదిరప్పను, మల్లేసును గౌను తొడుక్కున్నప్పటి నుంచీ ఎరుగును నాగతులసి. వాళ్ళ మాటల్లో ఓదార్పుకోసం చెప్పేవేవో, అంతరంగంనుంచీ దూసుకొచ్చేవేవో గ్రహించడం ఆమెకు కష్టసాధ్యమేమీ గాదు. కట్టుకున్న భార్య చావు బ్రతుకుల మధ్య సతమత మవుతుండగా ఉంపుడుగత్తె ఇంట్లో తాగి పడివుండినవాడు, తన తోబుట్టువు బ్రతుకును చిమ్మచీకటిలో కడతేర్చినందుకు బావమరిది ఆగ్రహం వెలిగ్రక్కితే, ఆ నేరానికి శిక్షగా అతడి అయిదెకరాల అరటి తోటను నేల మట్టానికి నరికించినవాడు, నోరూరి ఎవరో మామిడి తోపులో ఓ కాయ కోసుకుంటే వాడికి వట్టివట్టిగా తలక్షవరం చేయించి పలకల దరువుతో పది వూళ్లు మెరవణి తిప్పించినవాడు, ఫర్మానా జారీ కాగానే తన పొలంలోకి మందల తోలించలేదన్న అక్కస్సుతో మందళ్లనందరినీ అడవిలోకి తరిమి, రాత్రి రాత్రంతా గొర్రెల సమూహాల్ని అడుసు మడిలో నిలబెట్టి వాటి సంఘ మరణానికి కారకుడైనవాడు, పొరుగూరి మొదలియార్లపైన కక్ష పెంచుకుని నాలుగు కుటుంబాలకు మగదిక్కులేకుండా చేసినవాడు – అలాంటి కటిక గుండెల కసాయి వాడైన పల్లిపట్టు కొండారెడ్డికి కన్నకూతురు పట్ల మాత్రం దయాదాక్షిణ్యాలు, జాలీ కరుణా ఉంటాయా? ఏం మాట! అందులోనూ తను ఆయన చెప్పుచేతల్లో వుండకుండా ఒక దారంట వెళ్లే దానయ్యతో లేచి వచ్చేసింది కదా!

బుడుంగున తాను పరధ్యానంలోకి జారిపోయినట్టు గుర్తించి, మళ్లీ పైకి తేలి వచ్చింది నాగతులసి. "అవును. ఈ వేళప్పుడు మనవైపునుంచి బండ్లే రాలేదే! మరెందులో దిగారు?" అని ప్రశ్నించింది.

నేను చేతలవాడినేగానీ మాటలవాణ్ణి కాను – అన్నట్టుగా మల్లేసు గోడవైపు తిరిగి కూచున్నాడు. దొర్లిన పొరబాటుకు సంజాయిషీ చెబుతున్నట్టుగా కదిరప్పే కొనసాగించాడు.

"మూడు గంటలకే వొచ్చినాములే చిన్నమ్మా! ఏవో ఇవరాలు తెలుసుకోవలసుండి బజారుకు పోతిమి. అక్కడ్నే పొద్దుపోయింది. ఇల్లెక్కడో యిశారణ జేసి యిక్కడ కొచ్చేటప్పటికి బాగా సీకటి పడిపోయింది..."

"బజార్లో వివరాలా కదిరప్పా! ఏదైనా కొనే పని వుందా?"

"అదే అదే! తెట్టు, ఉలవపాడు, టంగుటూరు, ఈ పాయకట్టులో సపోటా తోటలెక్కువ గదమ్మా! మన ప్రక్కల ఆ పండ్లకు బలే గిరాకీ వుందిలే! పైగా తిరుతణిలో ఆడి కృత్తిక ఉత్సవాలు జరుగబోతావుండాయి. దొరికినన్ని పండ్లుకొని గంపల్లో పెట్టించి బండ్లో ఎక్కించుకుపోయి అమ్ముకుందామనుకున్నాం. మనుషులన్నాక ఏదో ఒక పనిచేసి నాలుగు రూకలు సంపాదించాల గదా!"

"అయ్యో పాపం! నాలుగు రూకలకోసం మీకిలాంటి నాలీసుపన్లు చేయాల్సిన అవసరం వచ్చిందా?" అన్నట్టు నాగతులసి తన చూపులతోనే వాళ్ల పైన దైన్యం కుమ్మరించింది. "భలేవాళ్లే! చేతిలో వెన్న పెట్టుకొని నెయ్యికోసం ఊరంతా తిరిగేవాళ్లు ఉంటారా ఎక్కడైనా? ఈ మాట మా రెడ్డిగారి చెవిలో వేస్తే చాలదా? ఆయన కిక్కడ ఏ ఊళ్లో ఎవరి తోటలో ఏ రకం సరుకు దొరుకుతుందో క్షుణ్ణంగా తెలుసు. ఆయనద్వారా వచ్చారని తెలిస్తే నికరమైన ధరకు పళ్లు బుట్టలు బుట్టలు మీ ముందుకు వచ్చేస్తాయి. ఒకమాట జ్ఞప్తిలో ఉంచుకోండి. మీరు దోరకాయలే కొనాలి. మీరక్కడ బుట్టలు విప్పేసరికి అవే పక్వానికి వస్తాయి. పళ్లు కొన్నారో, రోటిలో వేసి దంచినట్టుగా బుట్టంతా అట్టకట్టిపోతుంది..."

"సరేలే చిన్నమ్మా! నువ్వు చెప్పినట్టే చేస్తాం. రెడ్డిగారికొక్కమాట చెప్పి మాకు నువ్వే సిఫార్సు చెయ్యాల."

"ఎందుకు చెప్పను. ఏదో పెళ్ళి నిమిత్తం నెల్లూరు వెళ్లారు. తొమ్మిది గంటలబండికి వచ్చేస్తారు. పొలాల్లో ఒంటిల్లుకదా. ఇరుగు పొరుగు ఉండరు. అందుకనే ఎట్టి పరిస్థితుల్లోనూ రాత్రుల్లో ఇంటికి రాకుండా ఆగిపోరు."

వచ్చిన పనిలో సగం పూర్తయిన సంతృప్తి కదిరప్ప ముఖంలో కనిపించింది. అయినా అంతలోనే ఒక సందేహం. "అవును గానీ చిన్నమ్మా. ఇంట్లో మీ మామగారు ఒకాయన ఉండాలి కదా. ఆయన ఏ వూరు వెళ్ళినట్లో?"

నాగ తులసి ముఖంలో దిగులు మబ్బులు కమ్ముకున్నాయి. "వెళ్ళిపోయారు. మూడు నెలలయింది ఆ ఊరు వెళ్లిన వారెవరూ తిరిగి రారు" అంది.

కొద్ది నిమిషాలు మౌనంగా గడిచిపోయాక హఠాత్తుగా కర్తవ్యజ్ఞానం కలిగినట్లుగా పైకి లేచింది నాగతులసి - "సరే మీరు కాళ్లు చేతులు కడుక్కురండి. ఏమి తొందర? భోజనాలయినాక మాట్లాడుకోవచ్చు. సింగమ్మా వీళ్లకు స్నానాల గది చూపించు..."

ఆమె నాలుగడుగులు వేసీ వేయకముందే ఒక ధర్మసందేహం వెలిబుచ్చాడు కదిరప్ప. "చిన్నమ్మా! ఈ సంచీ ఎక్కడ పెట్టించమంటావ్?"

నాగతులసి కొంచెం విచలితురాలయిపోయి వెంటనే తేరుకుంది. "మీకలాంటి అనుమానాలేమీ అక్కర్లేదు. మా ఇంట్లో ఏ వస్తువు ఎక్కడ పడేసినా చెక్కుచెదరకుండా ఉండిపోతుంది. పోనీలే, అంతగా విలువైన వస్తువులు ఏమయినా ఉంటె, ఈ గదిలో పెట్టుకోండి. మీరు పడుకోబోయేదికూడా ఇక్కడే."

సింగమ్మ పీటలు వేసింది. విస్తర్లు పరిచింది. భోజనం దినుసులు అమర్చిన పళ్లెరాలు, గిన్నెలు తెచ్చి విస్తర్లకెదురుగా పెట్టింది. వాటి కావల గృహిణి కోసం మరో పీట వేసింది.

స్నానాల గదిలోనుంచి ఈవలికొస్తూ వారించబోయాడు కదిరప్ప - "అదేంది చిన్నమ్మా! నువ్వు కూర్చుంటివా? పనిమనిషి వడ్డిస్తే పోలా."

"కాదులే కదిరప్పా! 'ఇల్లాలు వడ్డిస్తేనే భోజనం చేసేవాళ్లకు తృప్తి' అంటూండేది మా అమ్మ. మీరు కూర్చోండి. ఆకులపైన నీళ్ళు చల్లుకోండి. మనవైపు అంతగా అక్కర్లేనివి,

వీళ్లకు అవి లేనిదే పూట గడవనివి ఏవో తెలుసా? పచ్చళ్లే! రుచి చూసి ఎలా వున్నాయో చెప్పాలి. ఇవి వేయింపులు. ఇక్కడి వాళ్ళేమో వీటిని కూరలు అంటారు. మనకు అన్నం కావాలి అంతే. ఎలాంటి బియ్యమైనా పట్టించుకోం. ఇక్కడ అట్లాకాదు. నెల్లూరు బియ్యపన్నం చూశారా! తుమ్మిపువ్వులు రాసి పోసినట్లుంది. ఉండండి ఉండండి. పచ్చళ్ళలోకి నెయ్యి వేసుకోవడం తప్పనిసరి. ఎందుకు తప్పనిసరో మీకు తెలుస్తుంది. ఈ రోజు వంకాయ కూర చేశాను. దీన్ని మనవైపేమో నూనె వంకాయ అంటాము. వీళ్లు గుత్తి వంకాయ అని అంటారు. మారెడ్డిగారికి ఇదంటే చాలా ఇష్టం. రసంకూడా ఉంది మరి. అయ్యో! బాగా ఆకలిపడి వచ్చినట్లున్నారే. అప్పుడే చివరిదాకా వచ్చేశారన్న మాట! ఇదిగో పెరుగు సంగతి మరిచిపోవద్దు. నెల్లూరు ఎండలకు, వీళ్ళ భోజనంలో కారాలకు పెరుగన్నం తినకపోతే నిభాయించుకోడం కష్టం. సింగమ్మా ఊరగాయ పట్టుకురా. అలాగే పళ్ళేమైనా ఉన్నాయేమో చూడు...”

అతిథులు సుష్టుగా భోజనం చేసి పైకి లేచారు. వంటగదిలో ఒకటి రెండు పనులు సరిపెట్టుకుని నాగతులసి మళ్లీ హాల్లోకొచ్చేసరికి కదిరప్ప, మల్లేసూ చెరొక కిటికీ దగ్గర నిలబడి చీకట్లోకి చూస్తున్నారు.

“అలా చూస్తే మీకేం తెలుస్తుంది? పైకి వెళ్లాలి. ఒకవైపు ఊరు, దానికంచుగా రైల్వే స్టేషను, ఈశాన్యంగా కొండ, కొండపైన గుడి, అదే సింగరాయకొండ. ఆ కొండబట్టే ఈ ఊరికిన్నీ అదే పేరు వచ్చిందట. వెళ్లి చూడొచ్చుగా... వసారాలోనుంచి మెట్లు ఉన్నాయి.”

మెట్టెక్కి వాళ్ళు పైకి వెళ్ళిపోయిన తర్వాత కాసేపు ఏం చేయాలో తోచక నాగతులసి హాల్లోనే నిలుచుండిపోయింది. ఏదో ముఖ్యమైన విషయం జ్ఞప్తికి వచ్చినట్లె తల పైకెత్తి గోడ గడియారం వైపు చూసింది. గంట ఎనిమిదిన్నర, బండి లేటు కాకపోతే ఆయన తొమ్మిదిన్నరకైనా ఇల్లు చేరుకోవాలి. అందాకా తనేం చేయాలి? అన్నట్టు అతిథులు పడుకోడానికి గదిలో చాపలు, తలగడలు, దుప్పట్లు ఉన్నాయో లేవో చూసుకోవాలి కదా. లాంథరా చేతబట్టుకుని రెక్కతలుపులు తోసుకుంటూ ఆమె గదిలోపలికెళ్ళింది. సింగమ్మ వారానికి రెండు మూడు సార్లు ఆ గదిలో చెత్త ఊడ్చి శుభ్రం చేస్తూ ఉంటుంది. నేలపైన అట్టే దుమ్ములేదు. చాపలు, దుప్పట్లు ఒక బల్లపైన పేర్చబడి ఉన్నాయి. ఎటొచ్చీ తలగడ మాత్రం ఒకటే కనిపించింది. మిగిలినవి ఏమయినట్టు? మిద్దెపైన గదికడితే దానికోసమని చేయించిన తలుపును గోడకానించి పెట్టారు. తలగడ కోసం అటూ ఇటూ చూడడంలో నాగతులసికి గోడకు తలుపుకు నడుమ తెల్లటి వస్తువేదో కనిపించింది. బహుశా తలగడ వుండవచ్చుననుకుంటూ ఆమె లోపలికి చేయి సాచి ఆ వస్తు విశేషాన్ని ఈవలికి లాగింది. “అబ్బో ఇదేమిటి ఇంత బరువుగా ఉంది.” అనుకుంటూ ఆశ్చర్యపడిపోయింది. ఇంతకూ అది తలగడేం కాదు. ఇందాక కదిరప్ప దగ్గర కనిపించిన సంచీ. ఇందులో వాళ్లు రాళ్ళూ, రప్పలూ వేసుకురాలేదు కదా. అతిథుల సామాన్లు శోధించడం సంస్కారం కాదని తెలిసినా ఎందుకో అప్రయత్నంగా ఆమె చేయి సంచీ లోపలికి వెళ్ళింది. దుస్తుల కింద పంచె గుడ్డలో పదిలంగా చుట్టబడి వున్న వస్తువేమిటో

ఆమె చేతి వేళ్లు పోల్చుకున్నాయి. అది వేటకత్తి, వంకర భాగంనుంచి పిడిదాకా వచ్చేసరికి మరొక సాధనంకూడా ఉన్నట్టు తెలిపోయింది. అది వాడి బిచువా.

తలకాయల్ని సొరకాయల్లా తరిగిపారేసేది ఒకటి. గుండెను తూట్లు తూట్లుగా పొడిచిపారేసేది మరొకటి.

నాగతులసి నుదుట గుప్పుగుప్పున స్వేద బిందువులు పొటమరించాయి. గుండె కొట్టుకునే ఉరవడి హెచ్చింది. అయితే అలాంటి భీతావహమైన పరిస్థితిలో సైతం ఆమె బుద్ధి స్తంభించిపోలేదు. సంచీని యథాస్థానంలోకి తోసేసింది. రెక్క తలుపుల్ని మళ్లీ మునుపటిలా వేసి హాల్లోకి వచ్చేసింది. కంపిస్తున్న చేతిలోని లాంథరాద్వారా గోడలపైన ఏర్పడుతున్న వెలుగు నీడల బొమ్మలు భూతాల్లా ఆమెను భయపెట్టజూస్తున్నాయి.

'భగవంతుడా, ఈ కాళరాత్రి ఎలా తెల్లవారబోతుందో' అన్న ఆరాటం, ఆక్రోశం, ఆందోళన ఆమె అంతరాంతరాల్లో సుళ్లు తిరుగుతున్నాయి.

దీపం వెలిగించగానే చీకటింట్లోని వస్తువులన్నీ స్పష్టంగా దృగ్గోచరమైనట్టుగా నాగతులసికి ఇప్పుడు సర్వవిషయాలూ ఆకళింపునకు వచ్చేశాయి. కొండారెడ్డిది కంసుడి దివాణమైతే అందులో చాణూర ముష్టికులు వీళ్ళే! వీళ్లు అతగాడి చేతిలో గురితప్పని ఆయుధాలు.

"ఫలానా అడవిలో, ఫలానా కోనలో, పది కాలాల చెట్టు ఒకటి ఉంది. నాలుగు రోజుల్లోపల అది దూలాలుగా, త్రావులుగా, చెక్కలుగా మారి మన పశువుల కొట్టంలో ఉండాలి!"

"అట్లనే సామీ!"

"పలానా పుండాకోరు న్యాయమని, ధర్మమని భలే పెగ్గె మాటలన్నీ మాట్లాడతా ఉండాడంట. కొండారెడ్డిని వేలెత్తి చూపినోడికి కొంప ఉండకూడదు. వాడిల్లు గుణాతం దగ్గరనుంచి లేపి పారెయ్యాల..."

"అట్లనే సామీ!"

"ఈ పాయకట్టులో పండిన శెనక్కాయ పండినట్టుగా మన గిద్దంగికి చేరతాఉంటే, ఆ రామాపురం మొదలియార్లకు కన్నుకుట్టింది. నికరమైన ధర అనే మాట చెప్పి మనకొచ్చే రాబడిని తాము తన్నుకుపోతారా? ఒరేయ్ కదిరప్పా..."

"చెప్పు సామీ!"

"ఆ నాలుగు తలలు నేలపై దొర్లాల..."

"అట్లనే సామీ!"

"చెట్లు కూల్చినా, ఊళ్లు కాల్చినా, మనుషుల్ని మట్టుబెట్టినా కొండారెడ్డి బంట్లు చట్టానికి అతీతులుగా ఉండిపోతూ వచ్చారు. ఒకవేళ చట్టం అనుమానించినా నేరాలు నిరూపణ కాలేదు. తోకమాటకేముంది తలకదా ముఖ్యం! ఎన్ని చావులు కళ్ళ చూచినా కొండారెడ్డిలో రక్తదాహం చల్లారలేదు. కొండారెడ్డి కోర్టు అనే కాలసర్పం పడగ పైకెత్తి తమకు నచ్చని వాళ్ల బతుకులపైన విషజిహ్వాలు సాచింది. మృత్యు దంష్ట్రలతో కాటేసింది. ఆఖరికి ఈనాటికి సింగరాయ కొండకూడా ఆ పడగ నీడ కిందకు వచ్చేసింది.

"అయితే ఈనాటి నరగావుకోసం ఉద్దేశించబడిన బలిపశువు ఎవరు? బహుశా తానై ఉండకపోవచ్చు. తానై ఉంటే ఎంతో అనువైన సమయాన్ని వృథా చేయడంలో అర్థం లేదు.!"

"కొండారెడ్డి కావిస్తున్న మారణహోమానికి ఇద్దరు రావలసి వచ్చిన కొత్త సమిధ ఏదో నాగతులసికి తెలిసిపోయింది. ఆ విషయం స్ఫురించేటప్పటికి స్టేషనులోనుంచి రైలుకూతకూడా వినిపించింది. ఆ తరువాత పది నిముషాలకల్లా ఎంతో హెచ్చరికగా క్రిందికి దిగి వచ్చిన అతిథి సత్తములు "ప్రయాణంలో బాగా అలిసిపోయాములే చిన్నమ్మా! పడుకుంటాము." అంటూ గది లోపలికి వెళ్ళిపోయారు. అప్పటినుంచి గదిలో అలికిడి లేదు. అంతా గప్‌చుప్...

గంట తొమ్మిదిన్నర కాబోతుండగా రమణారెడ్డి తిరిగి వచ్చాడు. వచ్చినవాడు బంధువుల వివాహంనుంచి అత్యుత్సాహంతో తేలిపోతూ వచ్చాడు. రాగానే నిద్రపోతున్న ఇంటిని తట్టి లేపేశాడు. భోజనానికి కూర్చున్నప్పటినుంచి పీటపైనుంచి లేచేదాకా పెళ్లి కబుర్లే.

"అబ్బో పెళ్లి ఎంత అట్టహాసంగా పట్టపగలుగా జరిగిందనుకున్నావ్ తులసీ. పుణక వాళ్లేనా, రేబాల వాళ్లేనా, ఆనం వాళ్లేనా, మల్లెమాట వాళ్లేనా ఓహ్! రెడ్డి జనసముద్రమే ననుకో. కనిపించిన వాళ్లందరూ పలకరించారు. "అయ్యో మీ నాన్నగారు పోయారటగా! పుణ్యాత్ముడు గదటయ్యా పాపం. పచ్చి అని పట్టి ఎరుగునా? ఎండు అని విరిచి ఎరుగునా?" అంటూ ఓదార్చని వాళ్లు పాపాత్ములు. వాకాడు పెంచెల రెడ్డిగారయితే "నువ్వు మీ నాయనగారి పేరిట ఒక గట్టి పని చెయ్యాలయ్యా. దానికి ప్రారంభోత్సవం నేను చెయ్యాల" అన్నాడు.

చివరికి వచ్చేటప్పటికి అచ్చటి సన్నివేశంలో ఏదో అసంగతమైన పరిస్థితి ఉన్నట్టు రమణారెడ్డి గ్రహించాడు. "ఏం తులసీ? నా మాట లేవయినా నీ చెవిలో పడుతున్నాయా? అసలు నీ ఆరోగ్యం బాగుందా?" అని ఆరా తీశాడు.

"నిజమేనండీ! ఒళ్ళంతా నలతగా ఉంది. కణతలు పగిలిపోతున్నాయి. అందుకనే ఈ పూట భోజనంకూడా మానేశాను. మీ పాటుకు మీరు భోజనం చేసి పడుకోండి. ఏదయినా అంజనం రుద్దుకుని వేడిగా ఒక లోటా పాలు తాగి నేను కొంచెం ఆలస్యంగా పడుకుంటాను."

నిజానికి భర్త ప్రసంగ వర్షం కురిపించినంతసేపూ నాగతులసి మనసు స్వగతాల వెంట సంచరిస్తోంది. కొండారెడ్డి తన తండ్రి. రమణారెడ్డి తన భర్త. వెంకట కృష్ణారెడ్డి తన మామగారు. అయితే ఈ రక్త సంబంధాలను ఆమె కాసేపు మరిచిపోదలచుకుంది. ఒక మనిషిపైన ఇంకొక మనిషి గొంతుక దాకా కార్పణ్యం నింపుకోవాలంటే అందుకు బలీయమైన కారణం అంటూ ఉండితీరాలి. అయితే గొంతు కొరికి గొర్రె పిల్లను కబళించదానికి తోడేలుకు బలీయమైన కారణం మాట దేవుడెరుగు, అసలు కారణాలే ఉండనక్కరలేదు. ఆ మాట కొస్తే కారణాలను అది కల్పించుకోగలదు. కొండారెడ్డి దండనీతి అంతకంటే మెరుగ్గా లేదు.

అసలింతకూ ఏం జరిగింది? సింగరాయకొండ వాస్తవ్యులైన తండ్రీ కొడుకులు వెంకటకృష్ణా రెడ్డి, రవణారెడ్డి గిత్తల బేరంకోసం దేశంపైకి బయలుదేరారు. నృసింహ జయంతి సందర్భంలో సింగరాయకొండ గుడిలో బ్రహ్మోత్సవాలు జరగడం పరిపాటి. ఆ తిరణాలకు పెద్ద హంగు ఎద్ల పందాలు. ఎద్లు పూన్చిన బండ్లపై నిల్చుని, పగ్గాలు చేతబట్టుకుని కోడె ప్రాయం రైతు యువకులు పరుగు పందాల్లో పాల్గొంటారు. కోడెలు ఎంత పసందుగా ఉంటే అంత ప్రతిష్ఠ. కొమ్ములు వెనక్కి వాలి చంద్రవంకల్లా మలుపు తిరిగి ముందుకు రావాలి. పలువరస మధ్యస్థంగా ఉండాలి. కాళ్ళల్లో దిటవు ఉండాలి. శరీరంపైన సుళ్లు ఉండకూడదు. పొట్ట మరీ పెద్దదిగా ఉండరాదు. మూపురం ముచ్చటగా ఉండాలి. మొత్తంపైన ఇవి గిత్తలా, దేవతా గుర్రాలా అన్నట్టుండాలి. వెండి రూపాయి నాణాల్ని పల్లెలలో పదిలపరచుకుని నెల్లూరు జిల్లా శివార్లు దాటి తిరుత్తణి ప్రాంతాలకు వచ్చేసిన సింగరాయకొండ రైతులకు అలాంటి గిత్తలు పల్లిపట్టులో కొండారెడ్డి కొట్టంలో ఉన్నాయని తెలిసింది. ఏడాది క్రితం ఒకనాటి సాయంకాలం మసక చీకట్లు అలుముకుంటున్న మునిమాపు వేళప్పుడు వాళ్లు పల్లిపట్టులో అడుగుపెట్టి కొండారెడ్డిని భేటీ చేశారు. అప్పటి నుంచీ ఊహించడానికైనా సాధ్యంకాని సంఘటనలు, దిగ్భ్రమ కలిగించే నాటకీయ సన్నివేశాల్లా జరిగిపోయాయి. కొండారెడ్డి వెయ్యినుంచి తొమ్మిది వందలకు దిగిరావడం, వెంకటకృష్ణారెడ్డి ఏడున్నర నుంచి ఎనిమిదిన్నరదాకా ప్రాకడం, వంద రూపాయల తేడాలో బేరం కుదరకపోవచ్చునన్న పరిస్థితి పొడసూపడం, చెప్పిన ధరకు తలవొగ్గకుండా తనతో బేరానికి దిగే మొనగాళ్లు ఇంతకాలానికి పుట్టుకొచ్చారా అనే కినుకతో కొండారెడ్డి భ్రుకుటి ముడిపడడం, అయినా అతడు తన స్వభావానికి భిన్నంగా ఎనిమిది వందలకే సమ్మతించి, ముభావంగానే సదరు వైరాన్ని తుడిచేసుకోవడం, మరునాటి ఉదయం తెల్లవారుఝూమున కోడెల్ని బయలుదేరదీయవచ్చుననే ఉద్దేశ్యంతో ఆరోజు రాత్రి భోజనంచేసి కొండారెడ్డి మహిడీలోనే పడుకున్న ఎద్దుల బేరగాళ్ళపైనబడి, చీకట్లో గుర్తు తెలియని శాల్తీలు కొందరు పగ్గాలతో నిగ్గదీసి స్తంభాలకు విరిచి కట్టి ఉడాయించడం, ఈ గొడవంతా ఏమిటో అర్థంకాక అప్పటికప్పుడు అక్కడ గుమిగూడిన పరివారంతో కొండారెడ్డి సింగరాయకొండ రైతుల్లోని పడుచువాడు తన కుమార్తె కొంగుపట్టి లాగినట్టు ప్రకటించడం, ఆ దురాగతానికి ప్రతిక్రియగా మరునాడు వాళ్ళ తలలు నున్నగా గీయించి, సున్నపు బొట్లు పెట్టించి పల్లెపట్టు వీధుల్లో ఊరేగింపు చేయనున్నట్టు తీర్మానించడం, ఇంతపనీ జరిగాక ఇల్లూ, ఊరూ, మాటుమణిగి రాయి రాయి కరిగే రాత్రివేళ ఒంటినిండా ముసుగు కప్పుకున్న ఓ వ్యక్తి పగ్గాలు తెగకోసి తలుపులు తెరచి వాళ్ళకు విముక్తి కలిగించడం, మెరుపు వేగంతో ముందూ వెనకా చూడకుండా దౌడు తీస్తున్న ఆ తూరుపు రెడ్లు రెండు మూడు మైళ్ళ దూరం వెళ్లిన తరువాత తమను వెన్నంటి ఇంకొక మూడో వ్యక్తి వస్తున్నట్టు పసిగట్టి, వెనుదిరిగి చూసేసరికి వాళ్ళకు తాను కనిపించడం...

ఇదే కథా క్రమం. అప్పుడిక వెనుదిరిగి వెళ్ళి కొండారెడ్డికి కూతురుగా బ్రతకడం కన్నా, ఈ బ్రతుకు ఏమైపోయినా పర్వాలేదని నాగతులసి తేల్చి చెప్పేసింది. ఉత్త పుణ్యానికి

ఒక యువకుడిపైన తన కొంగు పట్టుకున్నట్టు అభాండం పడింది గనుక జీవితంలో అతడికే కొంగు పరచాలన్న దృఢనిర్ణయానికొచ్చేసింది.

***

పడుకోగానే రమణారెడ్డికి నిద్రపట్టినట్టుంది. అతడు గాఢంగా నిద్రపోతున్నట్టు తేల్చుకున్నాక పడకగది తలుపు మూసి నాగ తులసి హాల్లోకి తిరిగి వచ్చింది. గోడకానించి పెట్టిన వాలు కుర్చీని లాక్కెళ్లి హాలుకు మధ్యగా వేసుకుంది. లాంథర తన పాదాల కల్లంత దూరంలో పెట్టుకుని, వాలు కుర్చీలోకి నిశ్చలంగా సోలిపోయింది. ఈలోగా ఆమె ఆలోచనకూడా ఒక కొలిక్కి వచ్చేసింది.

కొండారెడ్డి కూతురై పుట్టిన నేరానికిగాను తాను కావాలంటే అర్థాంతరపు చావు చావడానికైనా సిద్ధమే. కాని నిరపరాధి అయిన భర్త శరీరంపైన మాత్రం ఈగనైనా వాలనీయదు. కన్ను చెమర్చకుండా కొండంత పాపాన్ని మూటగట్టుకున్న కొండారెడ్డి కూతురుగా తాను కాస్తంత పుణ్యం చేయడానికిగాను నిబ్బరంగా ఉండగలదా? ఉంటుంది. తప్పకుండా ఉంటుంది. మిన్ను విరిగి నెత్తిపై పడినా తాను చెక్కు చెదరదు.

"ఊరుకున్నారేమిట్రా! రండి. ఈవలికి రండి. అయితే ఒక్కటి మటుకు నిజం. నా అంతు చూడకుండా మీరు ముందుకు కదల్లేరు. దయ్యం పోతూ పోతూ ఒక కొమ్మను విరిచినట్టుగా, నేనుకూడా గట్టిగా గావుకేక పెట్టకుండా చావను. ఆత్మరక్షణకోసం ఎల్లప్పుడూ అందుబాటులో ఉంచుకునే లైసెన్స్ తుపాకి అప్పుడు నా భర్తకు ఉపకరిస్తుంది. భార్యను చంపి పైకి వస్తున్న వాళ్ళను కాల్చేస్తాడు. గనుక చట్టానికి అతన్ని చెనకే వీలుండదు...!"

గంట పదకొండయింది. కాలం తాబేలులా చాలా మందకొడిగా సాగుతోంది. పరిసరాలలోని కీచురాళ్ల ఎలుగులు, జమ్మికుంటలోని కప్పల బెకబెకలు వాయిద్య గాళ్లకు బొత్తిగా సంబంధం కుదరని పాటకచేరిల్లా కర్ణకఠోరంగా వినవస్తున్నాయి. ఉండీఉడిగీ స్టేషన్నుంచి రైలు కూతలు ఫిరంగి కాల్పుల్లా వెలువడుతున్నాయి. గోడగడియారంలోని లోలకపు సవ్వడి నగారం మోతలు నాగతులసి వీనుల్లో ధ్వనిస్తోంది. రోజు మారేందుకు గుర్తుగా గడియారం పన్నెండుసార్లు మోగింది.

ఒకటి... రెండు... మూడు... నాలుగు... ఐదు నిమిషాలు గంటల్లా బారలు చాస్తున్నాయి. గంటలు యుగాల్లా పరీక్షిస్తున్నాయి. ఎట్టఎదుట గోడపైన ఒక బల్లి రెండు జానల దూరంలో ఉన్న కీటకాన్ని కబళించాలని ఊరిస్తోంది. పొంచి పొంచి అది ముందుకు ఉరికినప్పుడల్లా ఆ కీటకం అందీ అందకుండా ఎగిరిపోతోంది. అయితే బల్లిలో వేటాడే కాంక్ష అంతకంతకూ మిక్కుటమై పోతేందేకాని తగ్గడంలేదు. బల్లికి చెలగాటంగాను, కీటకానికి ప్రాణసంకటంగాను ఉన్న ఈ ప్రదర్శనం ముగింపుకు వచ్చేదెప్పుడు?

ఉన్నట్టుండి శరీరంలో విద్యుత్ ప్రవహించినట్లే నాగతులసి ఉలిక్కిపడింది. సవ్వడి కాకుండా గది తలుపులు తెరుచుకోవడం లేదు కదా. మనుషులు తెరిచినట్లు లేదు. తలుపులు వెనక్కి వెళ్లినందువల్ల ఏర్పడిన అవకాశంలో రెండు మానవాకారాలు దుస్తులు తొడుక్కున్న దారు విగ్రహాల్లా కానవస్తున్నాయి. అడుగుల చప్పుడు వినిపించకుండా ఈ

హాల్లో కొచ్చేశాయి. ఆమెకు వాటికీ ఇప్పుడు ఉన్న మధ్య దూరం అయిదు అడుగులకు పరిమితమైంది.

కదిరప్ప చేతిలో వాళ్లు తెచ్చుకున్న సంచి చుట్టలు చుట్టుకొని బుసలు కొడుతున్న శ్వేతనాగులా కన్పిస్తోంది. ముట్టుకోరాని వస్తువును ముట్టుకున్నందువల్ల కంపరాన్ని వదిలించుకోవడానికి అన్నట్టుగా కదిరప్ప దానిని క్రిందకి జారవిడిచేశాడు. మరుక్షణాన వాళ్లిద్దరూ వెన్నెముకలో సత్తా పూర్తిగా కోల్పోయినట్టు నాగతులసి ఎదుట భూపతనమయి పోయారు. అలా పడిపోవడంలో ఫాలతలాలు వెళ్లి ఆమె పాదాలు సోకుతుండగా, చిరకాల సముపార్జిత పాపసంచయనంనుండి వెలువడిన జీవాత్మల్లా వాళ్లు గొంతు విప్పేశారు.

"అమ్మా మహాలక్ష్మి! మేమెందుకొచ్చామో మీకు తెలిసిపోయింది. ఏడేడు జల్మాలు కాగే నూనెలో తోయించి మగ్గి మాడేటట్టు చేసినా ఆ పాపాలు పోయేవికావు. ఏదైనా పాపిష్టి పని చేయాలనుకుంటే ఆ రోజు పెద్దమ్మగారి ముఖం చూచేవాళ్లం కాదు. ఇప్పుడు నీ ముఖం చూసినా అట్లనే బిక్కచచ్చిపోయినాము. చల్లటి చేతుల్తో నీవు పెట్టిన అన్నం అరగకముందే నీ భర్తను పొలివెట్టడానికి, నీ కొంపను గుండం చేయడానికి తెగబడినాం. మాకు బుద్ధొచ్చింది తల్లీ! నీవు మా తప్పును మన్నించినట్లు చెబితే కాని మేము నీ పాదాలు వదిలిపెట్టం."

"ఏమిటి తులసీ! ఇంకా పడుకోలేదా ఎవరితో మాట్లాడుతున్నావు" వెనకనుంచి రమణారెడ్డి గొంతుక విన్పించింది.

"ఇందాక చెప్పటానికి మర్చిపోయాను. మా ఊరి వాళ్లొచ్చారు చూడండి! మా వైపు సపోటాలు బాగా ధర పలుకుతాయట. తీసుకువెళ్ళి అమ్ముకోవాలని వచ్చారు. వీళ్ళతో మాట్లాడుతూ కూర్చున్నా......"

"భలేదానివే! ఇక తెల్లవారదా ఏమిటి! కబుర్లన్నీ ఇప్పుడే తవ్వి తలకెత్తుకోవాలా?"

"ఔను నిజమే! వస్తున్నా పదండి. ఏం కదిరప్పా మీరు వెళ్లి పడుకోండి..." భర్త వెంట ఆమె లోపలికి వెళ్ళింది.

మర్నాడు తెల్లవారేసరికి వాళ్లు సింగరాయకొండ ప్రాంతంలో లేరు. రాయలసీమ యాసతో మాట్లాడే ఇద్దరు వ్యక్తులు - పహిల్వానులలాంటి వాళ్లు - విశాఖపట్నం వైపు వెళ్ళే రైలెక్కినట్టు నాలుగురోజుల తరువాత నాగతులసికి కర్ణాకర్ణిగా తెలిసింది...

❖ ఆంధ్రప్రభ సచిత్ర వారపత్రిక - 1 మే, 1996. ❖